

Брой 11.

У Земуну 12. Мая 1856.

Година I.

Овај лист излази сваке Суботе, а цена му е на годину 4 флоринта, на полу године 2 флоринта ср. без поштарине; поштанска такса износи на 6 месеци 30 кр. ср. Пренумерирати се може у Аустрији код сваке поште или познати наши скупитељи или управо код издавача у плаћеним писмама, а у Кнежевини Србије у главној књижари Велимира Валожића у Београду. За огласе плаћа се за ред 3 кр. ср.

Последній Алтомановићъ.

(Продуживъ.)

Зажаренимъ лицемъ поклонил се Алтомановићъ краљици, докъ е Евдоксія готово уплашена, што су о њој љубови, пре нег' што е и помислила, дознали, њејну забуну показивала и своју анђелску главицу тихо спустила.

Краљица заповеди, да се торжество продужи, и кадъ се ово съ најпријатниомъ шаломъ и највеселимъ расположењемъ окончало, рече јунаку Алтомановићу: „Ја самъ ово торжество опредѣлила, да би васъ изненада обрадовала. Знајте, ваша њјжна наклоностъ према Евдоксји не ми могла сакривена остати, а почемъ вамъ одъ срца срећу желимъ, и почемъ самъ вамъ збогъ вашихъ одличнихъ заслуга, које сте овој земљи указали, врло обвезана, то самъ садъ мојомъ влашћу као краљица ове земљ, у којој е љубовъ одъ праотары времена свой престолъ подигла, ваше величанствъ съ Евдоксјомъ момъ целомъ двору објавила. По томе нека црква вашу свезу скоримъ благослови. У осталомъ јављамъ вамъ, да су ми бродови изъ Млетача съ добримъ гласовима приспели. Међу писмама, које самъ добила, има неколико и на васъ управљени. Ја се надамъ, да ће васъ њиновъ садржај обрадовати.“

Алтомановићъ благодари краљици ја таквимъ милостивимъ речма са страхопочитањемъ, и уклони се.

Дома приспѣвши нађе више писмама, које редомъ отвори и прочита. Радостно дивљивъ обузе га, кадъ е

најпосле неко важно писмо, које е на пергаменту написано, и на комъ е у сребрної кутици затвореный великий печатъ Млетачке Републике свиленимъ концемъ крозъ пергаментъ прошивенимъ сасвимъ на крају утврђенъ био, у руке узео и слѣдуюће прочитао:

„Петре Алтомановићу! Република Васъ поздравља и јавља Вамъ, слѣдуюће:

„Република е у договору съ краљицомъ, ћеркомъ својомъ, заключила, помоћу войску у Кипру оставити и допустити, да се войска истога острова съ реченомъ войскомъ с'едини.“

Надъ овомъ овако с'едининомъ войскомъ имаћете главну управу Вы.“

„Краљица е Ваше заслуге особито похвалила, по чему Република, признавајући и уважавајући исте, Васъ, Петре Алтомановићу, овимъ поставља дѣйствителнимъ войводомъ съ уступањемъ своју оны права, почестий и уживана, која су съ њинымъ закономъ утврђена.“

„Далъ е Република, која у томе радости налази, што може милости раздавати, Вама войводу, Петре Алтомановићу, у Вашој постойбини Далмацији лежеће добро „Блу-реку“ поклонила, и то тако, да приходе одъ туда — они изнесе годишнѣ тисућу и две стотине цекина — сами уживате и съ њима по вољи располажете.“

„Ово добро покланя се Вама и Вашимъ потомцима тако, да Вамъ истый поклонъ песме нико порећи, ни њга коснути се, ни ти га оборити, а да у велику немилостъ Републике непадне, докъ годъ уживи една

мужка глава одъ Ваше крви, или, ако бы мужке главе изумрле, една женска глава.“

„Найпосле, почемъ е Република одъ свое кхери, тамошнѣ кралице разумела, да Вы, войвода, Петре Алтомановићу, намеравате съ тамошньомъ девојкомъ, Евдоксіомъ Мегистидовомъ, лепотомъ и добродѣтели одлично, у бракъ ступити, то Вамъ она — Република — къ томе радо допуштена дае, упућујући Васъ тамошњомъ државној благајници, да на нѣнъ рачунъ изъ исте благајнице петъ тисућа цекина узмете, и трошкове око Вашегъ предстојећегъ Вамъ веселя по жельи подмирите.“

„Богъ Васъ живіо, войвода!“

По прочитаномъ овомъ писму быо е Алтомановић тронутъ како великодушнѣмъ Републике, која е, као што му се чинило, нѣгове мале услуге готово безгранично наградила, тако и добротомъ кралице, која га е Републики онако лепо описала и препоручила. Што се пакъ нѣгове радости збогъ поклонѣногъ му добра тиче, ту е найвише узвисило то обстоятельство, што се исто добро налазило недалеко одъ главногъ монастыра, у комъ е войвода Алтомановић пре толико година као ученикъ живіо и подъ управомъ достойногъ Архимандрита Теофана много доброга и полезнаго научіо. Онъ се већ у духу тамо пренешена видіо и пріятни образи будућности облетали су га, нѣговомъ огнѣномъ силомъ ображена створени.

Любовь брзо предузима свое намере и извршуе ий нагло и незадржано, па тако е и кодъ Алтомановића было. Наскоро затимъ проведена е войводина и Евдоксина сватба сѣјно и торжественно.

Садъ се Алтомановићу чинило, да е достигао врѣ земногъ блаженства. Годину дана, пуну радости и надземне усаде, провео е са своіомъ любовъ Евдоксіомъ, и та му е као еданъ секундъ протекла. Надъ нѣмъ е небо безоблачне земальске радости дражестно прострто лежало.

Но срећа подъ сунцемъ нѣе стална, нѣе постоянна. Часъ изкушена куца свакоме, раніе ил' позднѣе, и тада настае време горке жалости, тежкогъ страдања, а за овимъ лежи садъ лепо проведеный животъ као каква обсена, као каквыи обчаранныи светъ, на кои се чезня залудъ обзира, докъ насъ грозна садашность немилостиво тишти и стрпелывость нашу на мегданъ иззазива. Тако хтеде Богъ.

Египетъ, некада земля чудеса, па и данданашный збогъ свой огромны споменика предметъ дивльня, у исто е време и земля, у којой е често неизказана несрећа постала, која се после до найудалѣнии царства къ истоку, югу и западу прострла. Одъ давнашњи времена постои гатанѣ, мѣнѣе, па и тврдо верованѣ, да е Египетъ быо колевка куги, оной страшнои прилепливой болести, која е грознѣе него икакавъ бичъ человечество киньила и затирала. Где се она появи, ту се народъ десеткуе а цветајућа земля, лишена обдѣлавајући руку, претвара се у страшну пуст.ню. У простомъ народу постои іоштъ овде и онде то суевѣрїе, да куга као какво страшило у облику жене часъ црно, а часъ бело обучена изъ Египта повремено излази и смрът преко мора и землѣ у она царства, оне градове и она места преноси, која су одвећ многолюдна. Єдиный отровный задай овогъ страшила дово-

лянъ е, да нѣме задануте люде было напрасно или лакше, каква му е кадъ воля, убїе.

Овомъ подобно страшило говораше народъ, да е у Кипру видіо, премда су манѣ суевѣрне потврђивали, да су Египетски трговци брзо разпростируе се прилѣпчиво вештество куге у своимъ девѣцима у Кипрѣ унесли. Доста да се ова зараза на острову у таквой сили появила, да е све ужасъ обузео, и недоумеванѣ, забуна и смртный стра прекидоше сваки саобраштай. а сваки, когъ су іоштъ ноге држале, тумарао е тамо и овамо, и бежао, да само свой животъ спасе, оставляјући кућу и кућниште и иманѣ.

Међу тимъ несрећа страшно брзо корача и стиже свою жертву оштримъ дубоко забладајућимъ се ноктима, па ако ње иста жертва брзиномъ муѣ не знамъ куда бежати. Страшна зараза беснила е немилостиво у палати као у колеби; быо онъ благородникъ или простакъ, богатъ или сиромѣ, — жельна гладна куга нѣе никогъ поштедила, и у некимъ местама нестѣе найпосле довольно раденика, кои бы мртваце саранывали.

Евдоксія, najlepшій цветъ на острову Кипру, светлила е у томъ времену обште неволѣ своіомъ благошћу и милосрђемъ, приносећи подъ кровъ сиротиѣ утѣху и помоћ, докъ годъ су іой силе допуштале. Но садъ и ню задану задай кужне грознице, и пре него што се данъ къ заоду клоніо, была е већ анѣлска душа изъ свога тела одлетела, и заоставши стояли су око мртвогъ тела, біоћи се у прси и ужасомъ и тугомъ савладани.

Неизречено горкии губитакъ найвише е потресао супруга, тако да е у дубльини душе пораженъ, скрушенъ и немъ одіо, докъ му найпосле тѣлесна снага неклону, те га болестъ у постелю свали. Неколико недель боріо се у нѣму животъ са смрћу, докъ найпосле силомъ Свевиниѣга мало по мало неоздрави. Одъ тога времена, свою тугу у прсима крїоћи, проводіо е усамљный неутѣшний животъ.

У Кипру садъ попусти зараза; куга, съ богатимъ плѣномъ задвольна, уклони се съ острова, и народъ опетъ говораше, да е видіо и чуо, како е страшило, радосно подсакајући и узклицавајући преко мора отишло, те да се или у свою постойбину, у Египетъ врати, или где на другой страни нову жетву празнуе.

Алтомановићу постаде Кипрѣ гробомъ нѣговы радостїи. Задржаванѣ у оной земљи, кою е такво тежко изкушенѣ посѣтило, комъ е онъ, као што му се чинило, само тога ради избегао, да бы се свое брзо прецветане среће тужно опоминяо, нѣе већ могло за нѣга никакве дражести имати. Збогъ тога е моліо Републику, да га одъ дужности вр'овногъ войводе разреши, и допусти му у Млетке вратити се.

Република му изпуни молбу и допусти му іоштъ одпуста за годину дана, кои е онъ на веће путовањ по Европи употребіо, угушујући тимъ начиномъ мало по мало свою жалость и обраћајући се све више и више озбыльной садашности.

Алтомановићу, наново подкрепльномъ храбростю и дѣлательномъ силомъ, наново предстојало е скоро побойно полѣ ићи. Прилика се къ томе появила, кадъ су неки далматински каравани у суседной Босни оплякани, и кадъ се тамошный паша Ахметъ Соколовић противіо, поданицима Републике отето вратити. Туж-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ба, кою су Млетке о томе Порти у Цариграду поднеле, остаде неуважена, те тако Република заклучи, сама себи дати удовлетвореня. Войвода Алтомановић доби дакле заповесть, да са десетъ тисућа войника у Босну упадне и тамо сву воєну силу развѣ.

Премда є ово предузманѣ у великой тайности и предосторожности было, то є опетъ Ахметъ Соколовић преко своѣ увода о томе рано дознао и збогъ тога међе свога пашалука яко утврдио. Алтомановић є дакле нашао неприятелиа већ оружана и спремна, и пѣму є садъ было више него дѣло чести, започетый ратъ славно окончати и предузету намеру извршити, па ма га шта стало.

Више неделя траяла є жестока и крвава борба съ неприятелиа иза грма стене, и изъ шуме стреляюшимъ, докъ є овай мало по мало изъ свое заседе потиснутъ и дубль у унутрашность земль стеранъ быо. Ту наскоро дође до битке на отвореномъ полю, где є талантъ войводе Алтомановића надъ двоинномъ ячимъ неприятелиа найпосле найсильнѣю побѣду одржао. Ахметъ Соколовић молио є садъ за миръ и вратио є сву плячку, отету некадъ далматинскимъ трговцима.

Побѣда ова, коя є славу Алтомановићеву толико узвисила умало га не живота лишила. Некій Турчинъ, докъ є юштъ битка траяла, тако є добро войводу на око узео, да га є зрно изъ пушке у прси ударило. По срећи удари зрно у некій предметъ на прсима войводе висећий, те тако одъ нѣга одскочи и одлети, доста яко сдеравши кожу на ребрима. Тай предметъ, кои є сиртоносно зрно тако напрасно одвратио, баше — поменикъ или новаць, кои є Алтомановић као светый споменъ одъ свои родителиа, непрестано о врату носіо, комъ є садъ на спасенію свога живота благодарію, као некадъ у детинству на знаменитомъ одкровенію.

Войвода, у жестокой борби не толико мотрио на задобивену рану. Истомъ после одсуфене побѣде, пошто є неприятелиа савршено побѣнъ быо, примѣтио є по све то ячомъ поставшой болѣтици на левой страни ребара, да му є помоћ и нега нужна. Брзо дакле положи съ Ахметомъ Соколовићемъ условія мира, и оде у свой шаторъ, примѣтио разслабљивъ и грозничавъ.

Опасность, у коій се налазио, садъ му истомъ упадне у очи, кадъ є поменикъ на прсима смотрио, кои є одъ зрна яко угнутъ быо. Да га є зрно само за єданъ палаць далъ одъ поменика на прсима ударило, зрно бы крозь срце юнака прошто и свећу нѣгова живота угасило. Обузетъ нѣжною благодарности према благомъ Божиємъ промыслу, кои га є таквимъ чудноватимъ начиномъ спасао, сносио є трпеливо болове одъ свое ране, надаюћи се скоромъ изцеленію. Тога ради даде се на носилама далъ однети, путуюћи свакий данъ помало, те тако дође у некій стенама обкруженный предѣль, у комъ угледа гостопримливый кровъ некогъ монастыра. При угледу овогъ монастыра роде се у пѣму чувствована и опомене, изражаваюће пола туге, а пола радости, и што є дуже нѣговъ изпытуюћий погледъ свудъ околомъ на предметима почивао, то се све више унутрашнѣ побуђенимъ, све више тронутимъ осећао. Ахъ, тай монастырь, кои є предъ нимъ лежао, баше онай истый, у кои є пре толико година као сиромашно, блудеће, постойбличе неимаюће циганче дошао быо, а у кои є садъ као побѣдоносный войвода улазио.

Иноци, о долазку госта одъ нѣговъ людіи извештени, примили су га као милогъ приятелиа и брата. Добродошлица є была трогаваюћа. Стари познати иноци юштъ су живили у монастыру, као весели и окретни старци. Отаць Герасимъ, готово у деведесетой години свога живота, быо є, благословомъ Божиимъ, юштъ прилично здравогъ и живостногъ тела, имао є юштъ здраве очи, и добро памтенъ, те тако є дужности Настоятелиа у монастыру съ ономъ истомъ ревности, съ ономъ истомъ благости и добротомъ одправляо, као некадъ у млађимъ годинама. Отаць Теофилактъ, отаць Леонтиє и остали монастыру принадлежи, тако су исто здрави и крепки были, и на нѣновимъ речма, движеніама и на нѣновомъ лицу могло се приметити, да ту право христіанско сагласіє влада, и да є свакомъ одъ овы любави достойны стараца тереть земальскогъ быћа олакшанъ. И тако є безбрижный животъ, кои є у овомъ монастыру садъ као и пре тихо и увекъ неузмуненъ протицао, ясный доказъ о врломъ дѣйству душевногъ спокойства межу людама.

Међусобни поздравы и саобштєня сврше се. Алтомановић є быо затимъ духовно весео, премда тѣлесна боля не попустила, и премда є постелю чувати морао, што га є наново жестока грозница спопала. Лекъ и мелемъ, кои му є врѣвный лекаръ у войсци прописивао, остадоше безъ успѣха, и садъ се чинило, као да є болєсть много яча и опаснѣя, него што є лекаръ у почетку мислио.

Садъ му приступи отаць Теофилактъ, кои є некада свогъ ученика любовномъ брижливости неговао, и рече му: „Войвода, мени се чини, да вештина твогъ лекара одъ твоє грознице непомаже. Знай дакле, да се у нашей околинѣ, одна до монастырске градине налази редкій, али врстный и поштєный стараць у єдной колеби, кою є себи ту пре толико година саградіо, кои є особито срећанъ у виданію одъ грознице, одъ словивены костію, одъ рана, убоа и свакояки повређєния. Онъ є многимъ людама у околинѣ помогао, па ако иначе немашь никаквы предразсуда према онымъ людама, кои безъ лекарске науке по собственомъ дару и изкуству лече, то мислимъ неће с' गरेга быти, да тогъ призовемо и одъ нѣга помоћи поштемѣ. Я се надамъ, да ће онъ болєсть крозь проићи и нѣой правогъ лека наћи.

„Ако ты мислишь, отче Теофилакте,“ одговори войвода, „да ће ми тай стараць помоћи, то нека буде, дай га звати. Я слѣдуємъ твоє совету, као што видишь, та макаръ се и моме лекару замеріо.“

„Што се те замерке тиче,“ рекне на то Теофилактъ, „то му се можешъ спокойно поверити; ерь ако старцу леченъ за рукомъ изпадне, то ће се таквимъ успѣхомъ твой лекаръ ячно успокоити и прилике добити свое лекарско знанъ съ повимъ лекомъ обогатити, предпоставляюћи, да стараць неће свое леченъ крити.“

После єдногъ сата дође стараць Теофилактъ, праћєнъ погуренимъ и полако ступаючимъ старцемъ, у собу рекавши: „Войвода, ово є нашъ лекаръ.“

Стараць, когъ су очи подъ великимъ яко спуштєнимъ обрвама сакривєне быле, сматраше болєстника дуго и пазливо, поздравы га затимъ у неколико ре-

чий и замоли, да му приповеди све, што се нѣговогъ болованя тиче.

Войвода, на когъ е гласъ у речма овога старца чудно подѣйствовао, кое у овомъ тренутку нѣ умео себи разяснити, приповеди му садъ, како некомъ новцу, кои на прсима носи, има благодарити, што е неприятельско зрно одъ нѣга одскочило, и по ребрима га доватило, те е тако у животу остао.

Стараць га е съ особитомъ назливосћу слушао, и кадъ е загилъ прсима рану на болестниковомъ телу опинао, а томъ приликомъ и новаць уочио, сматрао е овај за еданъ тренутакъ съ найвећимъ любопытствомъ. Наеданцѣ га спопаде яко дркѣнѣ, очи му се наводие, и съ дркѣнѣмъ одъ радости гласомъ викне чудноватый, непознатый стараць: „Боже, Боже, тако е, као што самъ слугіо, кадъ самъ га видіо, и наскоро му за тимъ говоръ чуо. Есть, ты си, мой сладкій, мой одъ толико година изгублѣнный сынѣ, когъ самъ до данасъ непрестано тражіо, у надежди, да ћу те наћи. О сладкій мой, добрый мой Наоде, заръ непознавшъ више старогъ циганина, твогъ некадашнѣгъ поочима?“

„Пасманъ, Пасманъ!“ узкликне на то войвода ясенимъ гласомъ. „И ти си јошгъ живъ, ты, кога самъ давно међу мртви счислявао? Ты ли си, мой поочиме, мой избавителю, мой ранителю у детинству моме? Хвала Господу на небеси на овој извасредной радости, на овомъ нашемъ састанку! О добра, стара душо, како ме крепи и блажи, што те опетъ жива видимъ, што могу целомъ свету казати, да си ми ранитель быо, да ти моя благодарность родительска права уступа, и да самъ я твой посинакъ. Пасмане! одсадъ ћете само смръть одъ мене одтргнути. Знај, да твой сынъ има доста средства, те да ти, своимъ поочиму, дане спокойне радости и живогъ, свободанъ одъ сваке бриге и невольѣ, приготови. Ели, Пасмане, да те мов речи веселе?“

„Есть, есть, сынѣ мой,“ одговори ецаѣни старый циганинъ, кои е рукавомъ свое дуге набране алыне сузе утирао.

Пошто е сила првогъ упечатленя, кое е морала та поява произвести, мало попустила, настави Пасманъ: „Каснѣе ћешъ ми, сынѣ, приповедити твой животъ, као што ћу и я теби изпричати, шта ми се одъ времена нашегъ последнѣгъ разстанка догодило. Садъ ми пакъ допусти, да сву назливость на твою болѣсть обратимъ. Твоѣ е стаиѣ, као што ми се чини, мало опасно, што е у почетку теби наменѣно неприятельско зрно на некимъ местима едно и друго ребро повредило. Зато се на краю оба последня ребра отокъ появио, кои починѣ у залалѣнѣ прелазити, па одтуда и твоя грозница. По немой се збогъ тога толико бринути. Разлађуюће пиће, разгераће ти грозницу, а благій мелемъ, кои ћу ти одма донети, отокъ ће ти умањити, разгерати, извући, и ако будешъ у миру лежао, кое ћешъ, као што се падамъ, чинити, то ћешъ за трипутъ двадесетъ и четири сата быти изванъ сваке опасности.“

Отаць Теофилактъ быо е сведокъ ове появе. Кадъ е нѣнъ смисао савршено сватио, прятно упренашѣнъ узвикнуо е: „О, Божіи су путови тамни, неизпытани, ај' то е известно, да Богъ страдаѣмъ и изкушенѣмъ увекъ води люде само къ срећи лепше будућности.“

Затимъ изиђе изъ себе и одтрчи, да осталој манастирской братіи редкій случай саобшти.

Пасманъ е садъ учинио, као што е казао, и средства, коя е съ поля и изнутра на болестнику употреблявао, тако су благотворно дѣйствовала, да се войвода после неколико дана съ постелѣ предигао и помало се проодати могао. Вр'овный лекаръ, убеђенъ вештиномъ циганина, быо е толико учтивъ, да е истоме, кои е толико вештине у леченю показао, руку пружіо, и редко знанѣ, вештину и срећу у леченю честитао.

„Господине,“ рече Пасманъ овоме лекару, „ово, што садъ упражнявамъ, научіо самъ пре толико година одъ некогъ врстногъ лекара, кои ме е учио. Ако имашъ волѣ, то ћу ти радо показати сва она средства, коима самъ мое болестнике срећно лечіо, и збогъ кои самъ одъ излечены увекъ добро награђенъ быо; ерѣ я самъ већъ съ едномъ ногомъ у гробу, и тако не бы желіо, да мое знанѣ, кое е тако спасоносно увекъ было, самномъ у гробъ оде.“

Л каръ прими благодарно ову понуду, и самъ войвода сматрао е то као велику користъ за войску, што Пасманъ нѣ ништа одъ лекара сакрити, већъ му е све тайне одкрити желіо, што е Пасманъ съ некористолобивомъ ревности и учинио.

Пошто е войвода Алтомановиѣ савршено оздравіо имаде доста времена, своимъ поочиму приповедити све оно, што му се одъ тога доба догодило. Пасманъ е целомъ душомъ сваку нѣгову речъ слушао, а за тимъ му рекне: „Синѣ мой, како те волимъ, како се поносимъ, што си као последній Алтомановиѣ, тако срећный, тако побѣдоносный войвола постао, и што сличносћу твою дѣла добрый, храбрый, гостолобивый народъ, коме принадлежинъ тако прославляшъ! Чуй тадъ мою повесть одъ оногъ дана, одъ како се нисмо видѣли.“

(Закључѣнъ слѣдуе.)

Тереза.

Изъ Revue des deux mondes. (Продужѣнъ.)

— Колико самъ васъ путій виђала а пре састанка, казала е она Жерару. Уютру оногъ дана кадъ самъ вамъ се поклонила, видѣла самъ васъ у сну, и зато се ни найманѣ нисамъ зачудила нашемъ састанку.

Она е желѣла да јой Жераръ преповеда штогодъ, о своме путованю, и благодарѣни наставленю, кое му е госпоѣ Любнеръ дала, онъ се срећно избавио изъ забуне; но башъ кадъ е тео довршити преповедку, Тереза му прекине речъ.

— А зашто не преповедате штогодъ о Новомъ Орлеану? заръ вы нисте были у нѣму?

Жераръ се сбуніо.

— Да како, одговори напоследку, быо самъ.

Затимъ е слѣдовало ћутаѣ за еданъ минутъ, докъ е међутимъ преповедачъ наметанъ одговоръ смисляо.

— Разумемъ! повикала е дѣвойка, вы сте онуда текъ пропутовали, а после сте отишли; Богъ зна на кою страну.

То говорећи играла се Тереза съ пантљикама на альпини, и гледала е горе, као да на небу тражи тајну страну, у коју е пѣнь заручникъ однутова.— Жераръ се плашио, да јој зрака разсудка неодкрије истину; но у то време показао се и месецъ на небу, и сву е пажню девојкину на себе обратио. Она е скочила съ клупе и повикала:

— Видите, я самъ вамъ казала, и ено га, ено га!

Тереза е одвела Жерара на врѣ малогъ брежуљка, съ когѣ се цела околина видила, која е у то време сребрнимъ зрацма месеца обасјана была, села е чело ногу младогъ тогѣ човека, и протодушно и непринуђено, као мало дете, метнула е главу на нѣгова колена.

Посѣшћаваня, која су већ еданпутъ започета, повторавала су се чешће. Жераръ е налазио неизказано задовољство у друштву девојке, кое се разумъ полако ослобођавао одъ туге и жалости. Жераръ нѣ могао опредѣлити, да ли га любовь или жалость привлачи у башту; онѣ већ нѣ навалывао на адвоката и допустио му е да може колико му е воля слѣдовати прописима, у којма се као у замки задржавало наслѣдство честне госноје тетке. Враћајући се понекадъ вечеромъ кући, самъ е себи предлага питања: съ чимъ ће се свршити та посѣшћаваня у башти, но неосећајући довољно снаге у себи, да поступи по начину Александра Македонскогъ — да пресече Гордѣвъ чворѣ, онѣ е обично лего и заспо, и тимъ су се свршила размишљаваня.

И госној Любнеръ задавало е познанство доста бриге, коју е случай у тесно прѣтељство обратио, и она се доста плашила одъ слѣдства. По добарѣ упливѣ, кои е то познанство на Терезу имало, налаго е гласу здравогъ разума да ћути, и стара нѣ се противила забавама и шетњамъ.

Тереза е врло добро свирала на фортепиану, у вече кадѣ одъ ветра или кише нису могли у башту ићи, она е често седала за фортепиано, певала е мелодѣ Шуберта или е свирала понекиј сонетъ Мозартовѣ, и увекъ певала она или свирала, падале су јој крупе сузе, изъ очю. Особито е яко дѣйствово на ню опрощај Шубертовѣ, когѣ она нѣ певала, одъ како е Рудолфъ отишо. Обично е починяла плакати јошгѣ у првимъ строфама, и често е морала пѣсму прекидати.

Едногѣ вечера после многогъ плача, отишла е она у ладникъ, гди е првѣй путъ примила Жерара. Онѣ е збуњѣнѣ ишо за њомъ. Тереза е села на клупу и гледала звезде. Ветарѣ ю е обасино жутимъ лишћемъ одъ ясенина, а сузе су јој трепиле у очима.

— Шта вамъ е? зашто плачете? запита е Жераръ.

— Незнамъ! . . . Мене нападне понекадъ таква туга, и таква жалость, да ми се чисто срце цепа.

— Може бити, да вамъ што недостае? продужи Жераръ, на кога е яко дѣйствовала та жалость.

— Не: но видите, я као да некога изчекуемъ. . . Кога? и сама незнамъ. Я изчекуемъ оногѣ, кои се никадѣ неће вратити . . . и мени е врло тешко. Догађалъ се то и вама понекадѣ?

— О, да како! то бива и самномъ, кадѣ самъ несрећанъ. Естелъ и вы несрећни?

— Писамъ: я самъ задовољна са срећомъ, коју сте ми вы дали, но я се опомињамъ нечегѣ, што не

памтимъ. Особито, ел' истина? Може бити вы болѣ разумете мене, него я сама. Я васѣ видимъ, познаемъ васѣ, а међутимъ све ми се чини да има два Рудолфа . . . вы и другѣй, когѣ я невидимъ.

Жераръ е задрктао при тимъ речма.

— Да, усиљвајући се, продужила е Тереза, у васѣ су пете оне черте лица, но нѣ онај изражај. . . Кадѣ я зажмуримъ, вашѣ ми гласѣ ништа не показуе; а одѣ нѣгова гласа я бы скочила и изъ највећегѣ сна. Мени се све чини, да чуемъ онај гласѣ, и ноћи све ми онѣ зви у ушима.

Жераръ бы могао едномъ речю сву тајну Терези разяснити, но башѣ то су му и забранили.

Тереза е поћутала неколико минута, покривши лице рукама; Жераръ е нѣ смео узнемиривати. Напоследку е она подигла главу и рекла:

— Вы сте врло добри! идимъ, да васѣ мое речни вређаю; но небойте се, прѣтељу; я васѣ одѣ свегѣ срца любимъ.

— И я васѣ такођерѣ! одговори Жераръ.

Тереза е жалостно манула главомъ.

— О то сасвимъ нѣ тако . . . У вашемъ срцу нема равногѣ ничегѣ съ момъ.

Она е брзо узела едну одѣ лепршајући се пантљика, и обмотавајући е око прста продужила е:

— Ево видите; много лакше може ова пантљика свою бою променути, и одѣ плаветникасте постати црвена, или одѣ црвене зелена, него ли што я могу мою любовь променути.

Те речни дѣйствовале су на Жерара, као електрична струя, и онѣ е додирно своѣмъ уснама косу Терезину. Она се насмејала, метнула е главу на нѣгове прси и зажмурила.

— Мени е тако врло добро! я бы хтела заспати, Жераръ е управю на Терезу правѣй погледѣ брата. чувајућегѣ спавајућу сестру.

Жераръ е отишо те ноћи сасвимъ смућенъ изъ баште, и на место да се врати у гостилницу, онѣ е зацалио цигару, и почео е лутати по пустимъ улицама. „Шта бы рекли мои прѣтељи, мислю е онѣ, кадѣ бы видели да седимъ поредѣ замишљѣне девојке, мејлюћѣ са речма, тавнима као магла, и на месечини певајући романсе? Какавѣ бы ужасѣ овладао њима, кадѣ бы они дознали, да мое срце — тридесетѣ годинѣ срце, яко луна при додиру карнира свилене альпине, до когѣ су се додиркивали пѣни дѣтиньски прстићи? Я не вечерамъ, готово неручамъ, и живимъ у Д* као да самъ четирѣ илѣде миля удалѣнъ одѣ Café de Paris. А кадѣ бы јошгѣ дознали, да я забравлямъ и за Бульонску Шуму, и Бульварѣ, и Оперу — они бы сви еднотласно решили, да самъ я на свагда изгубљѣнъ! О ако бы коме између њи дошла лудость на памѣть запитати, чимъ ће се свршити тај прекраснѣй романсѣ — шта бы имъ я одговорио? Зацело незнамъ, али, може бити и нећу да знамъ.“

Посѣте, коѣ е онѣ Терези чиню, постале су свакидашнимъ, и починяле су се у седамъ сати, а нису се свршавале пре поноћи. Време су проводили съ разговоромъ, музикомъ, шетњомъ по башти и замишљѣношчу. Госној Любнеръ седећи на столицы читала е или чараме штрикала, а понекадѣ е предѣ сатѣ после поноћи и заспала. У томъ случаю гово-

рили су обично шапутајући да ю небы разбудили, и кадъ се Жераръ удалю, Тереза е любила ватрено свою тетку у образе, одъ кои се полюбаца она увекъ разбудила, а девојка помагајући јој да устане са столице, говорила е смешећи се:

— Време е већ да спавамо, любезна тетко; већ има четврт сата како е Рудолфъ отишо.

Едногъ јутра башъ кадъ е Жераръ доручковао, утрчао е у пѣгову собу адвокатъ.

— Побѣда! вико е адвокатъ бацивши шеширъ: рѣшено е! . . . Съ концемъ текуће недеље бићете наширени.

— А, вы мислите? одговори упрепашћенъ Жераръ.

То га е извѣстје већма огорчило, по што га е обрадовало. Ако наслѣдство добје, подъ каквимъ ће се изговоромъ задржавати у Д*? Морао бы се на трагъ вратити, а истину говорећи, наслѣдство се мало тицало Жерара. Онъ е молио адвоката, да се за ту стваръ тако заузме, како бы сво наслѣдство у еданъ путь добио, говорећи, да нема волю по другій путь долазити у Д*. — И тако, додао е на свршетку тай младый човекъ, ако вамъ е нужно и више времена, то немојте итати; я ћу драговољно пречекати.

У вече, доста жалостанъ, пошо е у банту, и јоштъ нѣ преко прага прекорачио бы, а Тереза га е већ за руку зграбила, и повикала: Вы одлазите!

— Ко вамъ е то казо? брзо е запито Жераръ.

— Нико, но я сама знамъ.

После тѣй речѣй покрила е лице рукама, што е обично чинила у великомъ душевномъ узбуђењу.

— Мени е то некакавъ гласъ у сну казо, прошле ноћи, продужи она: а после я самъ то и сама предчувствовала, како самъ васъ првогъ дана по другій путь видила. Кажите ми далъ има кога, кои не одлази?

И, после некогъ размишляня додала е:

— У почетку — првѣй Рудолфъ, за нѣмъ — другѣй . . . сви одлазу, текъ я една остаемъ! . . . Како су ми већ додѣла та одлазени! Каква ме тама по нѣномъ одлазку окружава.

Неколико суза заблестали су се у очима Терезинимъ, но она необраћајући на то вниманіе, гледала е замишљѣно у даљину. Ветаръ е тихо шапутао међу лишћемъ. Она е подигла главу и жалосно се насмејала.

— И ветаръ плаче, прошапће она.

Садъ е она оставила Жерара, и неколико пута е прошла брзимъ корацѣма по стази горе и доле. На лицу јој се видила велика жалость; Жераръ е тео къ нѣой приступити, но нѣ смео, тео е утѣшити, а међутимъ нѣ имао волю да лаже. И тако е ћутао, боѣћи се, да бы каква несмотрена речъ јоштъ већма раздражила нѣна узбуѣна чувства. После неколико минута, Тереза се вратила и рекла му:

— Будући да одлазите, то оћу да вамъ дамъ мой портретъ, кои су пре две године съ мене скинули, у оно време, кадъ самъ я јоштъ памтила. То е мала медаљница, и говориду да е врло добро потрѣдѣна. Обѣћајте се, да се никадъ нећете съ нѣоме растати.

— Даемъ вамъ речъ, одговори Жераръ.

— Чувајте се! Ако га изгубите или коме покажете, я ћу то осетити и таки умрети.

По звуку гласа и светлењемъ очима, морао бы човекъ мислити, да е Тереза у грозници. Жераръ е узме за руку: ова е сасвимъ вреда была. — Зашто сте тако узбуђени? запита е онъ, трудећи се да се насмее. Далъ вы веруете, да животъ вашъ стои у свези съ тимъ портретомъ?

— О, одговори Тереза, има ствари, кое вы не разумете. Я самъ имала врло лепъ портретъ Рудолфовъ; свако самъ се јутро поздрављала съ нѣмъ, као да е онъ самъ ту бы, и мене чуо и видіо. Едногъ јутра нашла самъ тай портретъ на земљи, когъ се рамъ случайно запалио, и портретъ е до половине изгоро. Срце ми се цепало одъ жалости, и мене е напала нека несрећна слутня. Одъ тогъ су ми времена престали говорити о Рудолфу, и я самъ добила главоболю, коя ме никако неоставља. Вы сте дошли а я се јоштъ нисамъ излечила.

Садъ е Тереза оставила Жерара, отрчала у собу, и за часъ се одгудъ вратила съ портретомъ на плаветникастой пантльики. — Ево портретъ, рекла е она, узмите га; я немамъ выше тай веселый изгледъ, но срце се мое нѣ променуло. — Она обеси медаљу Жерару око врата, кои се едва уздржао одъ суза, и кои е пошо съ девојкомъ у собу, у којој е госпоѣ Любнеръ читајући седила на столицѣ съ наслонима.

Осимъ мало бледоће нѣ никаквогъ трага выше было на Терези одъ раздражености и узбуђења, у коме се мало пре тога налазила. Она е села за фортепјано и засвирала е и певала испрво тихо, а после тако ватрено „растанакъ“ одъ Шуберта, и съ такимъ изразомъ чувства, да е Жераръ мислио, да то првѣй путь у животу слуша. И сама тетка нѣна, удивљѣна томъ песномъ, испустила е кнѣгу, и шапнула Жерару на уво: — Я мислимъ да јој се расудакъ повраћа.

— А я, одговори Жераръ, я мислимъ да се съ душомъ растае.

Тешко бы могли погодити, шта бы чинио Жераръ, да нѣ предъ тимъ догађаемъ добио писмо одъ свогъ друга изъ Париза, коме е онъ таки по долазку своѣме у Д* писо. Другъ га е извештавао, да стваръ, одъ кое цело нѣгово иманѣ зависи, зло стои, и да онъ ако се нѣ радъ иманя лишити, безъ одлаганя у Паризъ дође. То е известіе брзо прекратило нерешителность Жерарову, као што великій теретъ на еданъ ма превлачи вагу на едну страну. Упрочићенъ кое му е грозило, удаљавало е одъ нѣга сваку мисао — предполагајући, да му е така мисао долазила у главу — да заиште руку тако богате наслѣднице, као што е была та особита девојка. А ель и мого онъ на зло употребити болестно срце, и женити се подъ именовъ Рудолфа? Жераръ е дакле пошо у банту съ намеромъ, да каже Терези о своѣмъ одлазку.

(Свршетагъ сѣдѣе.)

Сиѣрра-Морена.

(Преводъ съ рускогъ изъ Карамзина.)

У цветајућој Андалузѣи — тамо, гди шуште горде палме, гди задишу мирисомъ миртове шумице, гди величественый Гвадалквивиръ полако валя таласе своѣ, гди се узвишава рузманиромъ увѣвичана Сиѣрра-Морена — тамо, самъ видіо я лепотицу, коя у тугѣ

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

и жалости стаяше узъ Алонзовъ споменикъ ослопивши се на нѣга пребеломъ рукою своіомъ. Зраци ютрепѣгъ сунца позлаћиваху бѣлый мермеръ и узвишаваху умилителне красоте нѣжне Елвири; нѣна плавушаста коврѣаста коса, распростравши се по плечима, падаше доле на првый мермеръ.

Елвира е любила младогъ Алонза: Алонза е любіо Елвиру, и крозь кратко време падао се быти супругъ нѣзинъ; но лађа, на којой е онъ пловіо изъ Маіорке (гди е отацъ нѣговъ живіо), потопа се у море. Страшный овай гласъ порази Елвиру. Животъ нѣнъ быаше у опасности Найпосле очаяванѣ нѣно претвори се у тиху тугу, мрачность и жалость. Она подигне мермерный споменикъ любимцу душе свое, и свакій данъ орошаваше га топлимъ сузама очію свои.

Сузама нѣнимъ я самъ и мое сузе придао. Она виде у моимъ очима изображенѣ свое туге, у чувствама срца мога познаде она собствена своя чувства и зато ме назва другомъ своимъ. Другомъ! . . . како сладостно быаше ово име у устима любезне! — Тада самъ я првый путь руку нѣну полюбіо. —

Елвира е мени приповедала о своемъ незабоавленомъ Алонзу; описивала ми е доброту и врлинну душе нѣгове; описивала ми е свою любовь, своя умиленя и свое блаженство; затимъ очаяванѣ, тугу, жалость и найпосле — утѣху, кою срце нѣно налази у миломъ друштву. У овай ма' погледъ се Елвириный блистао светліе; ружице на лицу нѣномъ оживлявале су и пламтисе: и ватрена рука нѣна стезала е мою руку.

Ахъ! У груди моіой свирѣпствоваше пламенъ любви; срце се мое растапаше одъ свои чувствованя. Крвь кипляше — а я самъ морао таити мою страсть.

Я самъ е таіо, и таіо залуго. Ёзикъ мой ніе се усудіо изрећи оно, што е душа моя у себи подрањивала, ербо се Елвира заклела, нелюбити никога осимъ Алонза; заклела се више не любити. Страшна клетва! Она е затворала уста моя.

Мы се писмо едно одъ другогъ одваили; заедно смо се шетали по зеленимъ бреговима величественогъ Гвадалквивира: заедно смо седели надъ жуборѣимъ таласима нѣговимъ, поредъ тужногъ споменика Алонзова у тишини и ћуганю; само су се срца наша разговарала. Елвира, кадъ бы годъ у мене погледала, свагда бы, потомъ, оборила очи у землю или бы погледала у небо. Два уздисая излетаху изъ груди наши, сѣдинивши се, мешали су се они са зефиромъ и исчезавали у простору воздуха. Жаръ мой' дружевни' загрѣня' производіо е понекадъ некій страа у нѣжной Елвириной груди — брзый пламенъ разливао се по лицу нѣномъ — я самъ осећао жестоко біенѣ пулса нѣногъ — примѣчавао самъ да се она желила успокоити, желила утишати узбуићну крвь, хтела говорити . . . но речи су іой га устнама умирале. — Я самъ трпіо муку и живао сладость.

Више пута насъ е мракъ ватао у далекой усамљности. Кадъ или ясный одзвнъ повтараваше шумъ водопада, кои се разлежаше крозь брда и гудуре Сиерре-Морене*). — Силни ветрови потресаху воздухъ; или нтра муња разсецаше небо, или тихій бледый мецеъ густимъ облацима на сусретъ трчаше. — Елви-

ри су се милиле страоте природе: оне су узвишавале, умилявале и раниле нѣну душу.

Я самъ быо съ ньоме! . . . и радовао самъ се густини ноћнога мрака, кои е неотично наша срца едно другоме приближавао, и кои е кріо Елвиру одъ целе природе, а тиме самъ я живіѣ, тиме не одвоєніе наслаћивао се нѣнимъ присутствомъ.

Ахъ! Са срцемъ се сражавати дуже и постояніе могућна е стваръ; али, ко ће нѣга побѣдити? — Бурный ударъ разлюћеный вода сваку преграду руши, и камене се горе распадоу одъ силне ватрене матеріе, коя се у нѣдрима нѣнимъ заключена наоди.

Сила чувства мой' све претегне, и тако дуго кривена страсть напоследку се изліе у нѣжномъ признаню.

Я самъ клечао, и очи мое рониле су потоке суза. Елвира е часъ бледила — часъ ее опетъ руменила као майска ружа. Знаци страха, сумнѣ, жалости, туге и нѣжне мрачности меняли су се на лицу нѣномъ! . . .

Она му пружи руку съ умилимъ погледомъ. — „Тиране!“ рекне Елвира — по сладкій гласъ нѣнъ умекна местину овогъ прекора — „Тиране!“ ты ниси задоволянъ кроткимъ чувствама дружбе; ты мене принуђаванъ да нарушимъ завѣтъ свештеный и торжественый! . . . Нека — съ неба громъ порази клетвопреступницу! . . . Я тебе любимъ!“ . . . И ватрени мои полюбци запечате садъ уста нѣна.

Боже мой! . . . Овай минутъ быо е найсрећни минутъ у момъ животу! —

Елвира приђе къ Алонзовомъ споменику, клекне предъ нѣимъ и грлећи белый мермеръ рекне срцепараюћимъ гласомъ: „Сѣнко любезнога Алонза! оћешъ ли опростити твоіой Елвири? . . . Я самъ се заклела да тебе вечно любимъ, и вечно ћу те и любити; ликъ твой пребывае у срцу моме; свакій божі данъ я ћу цвећемъ китити споменикъ твой; сузе ће се мое свагда мешати са ютrenomъ и вечерномъ росомъ на ладномъ овоме мермеру! — Но я самъ се іошъ заклела нелюбити никога, до тебе . . . и лю . . . бимъ! Јо! я самъ се поуздао у срце мое и текъ доцне увидила самъ опасность. Оно туговаше — быше само у пространомъ свету — тражаше утѣхе — дружба му се яви у венцу невинности и добродѣтели Ахъ! . . . мила сенко! оћешъ ли опростити твоіой Елвири? — “

Любовь моя быше краснорѣчива: я умиримъ и успокоимъ милу лепотицу и сви облаци исчезну изъ анѣлски очію нѣны.

Елвира опредѣли данъ за наше вечно саединенѣ и преда се нѣжнимъ чувствама своима и сладостномъ опіеню, а я самъ се небомъ наслаћивао! — Но надъ главомъ нашомъ громъ се спремаше . . . руке ми дркне кадъ помислимъ! —

Све се радоваше у замку Елвириномъ, све се спремаше за брачно торжество. Рођаци нѣни мене су любили — Андалузія имајаше быти мое друго отечество.

Већ ружице и льляни пуштаху свой мирисъ на олтару, и већ я приступи къ истоме съ прелепомъ Елвиромъ, съ умиленѣмъ у души и са сладкимъ потресомъ у срцу; већ се и свештеникъ спремаше да утврди нашъ союзъ своимъ благословомъ, кадъ наеданпутъ указа се непознатый човекъ, у црномъ о-

*) Црна Гора.

дѣлу, съ бледимъ лицемъ съ намрштенимъ изгледомъ; анцаръ се сіяше у руди пѣговой. „Невернице!“ рече онъ Елвири: „ты си се заклела довека быти моя, па си забавила клетву! Я самъ се заклео любити те до гроба: умираемъ . . . и любимъ те!“ . . . кровь пишну изъ срца пѣгова; онъ већъ быше сѣоріо анцаръ у груди свое и пао мртавъ на патостъ црквеный.

Елвира, као громомъ поражена у страу и изванъ себе викне: „Алонзо! Алонзо!“ и обумре. — Сви наоколо стааху као окаменѣни. Изненадна ова поява обезуме све присутствующе страомъ.

Овай бледый незнанаць, овай грозный самоубійца быо е Алонзо. Лађа, на којой е онъ путовао изъ Мајорке истина се потопила, но пѣга Алжирци избаве изъ таласа да га окую у тежке синцире робства. Крозь годину дана онъ некако утече и полети къ предмету любви свое — чье о преудачи Елвириной и науми казнити е . . . своіомъ смрћу.

Я изнесемъ Елвиру изъ цркве. Она дође къ себи — но пламень любви быше се већъ за навѣкъ угасіо у очима и срцу пѣномъ.

„Небо е страшно казнило клетвопреступницу“ рече Елвира мени: „я самъ убійца Алонзовъ! Пѣгова кровь оће да ме сагоре! бѣжи и клопнсе одъ мене несрећнице. Земля се већъ разпукла међу нама и ты ћешъ бадава пружати къ мени твою руку! Безна ће насъ на вѣки раздвоити. Ты можешъ само еднимъ погледима твоима јошъ већма тровати непроболну рану срца мога. Бежи одъ мене. Я самъ несрећна!“ —

Моя туга, мое очаиванѣ ни су могли ни найманѣ е тронути. — Елвира сарани несрећногъ Алонза на ономъ истомъ мѣсту, гди е пре мниму смрть пѣгову оплакивала а потомъ се затвори у еданъ одъ найстрожии женски монастыра. Јо; она нехтеде ни опростити се самномъ! . . . не дозволи ми да е последний путь загрљимъ са своимъ ватромъ любви и да видимъ у очима пѣнимъ баръ и найманѣ сажаленѣ о судбини мојой!

Я быя изванъ себе, — тражи' у себи оно чувствительно срце, но оно као студеной камень лежаше у грудма моима, желя, суза, но и нѣи небыяше — мртава, страовита самоћа мене окружаваше.

Предъ моимъ очима данъ и ноћъ небыяше ништа друго него вѣчный мракъ. Задуго нисамъ я имао ни

сана ни одмора; скитао самъ и тумарао по онимъ местима, гди самъ бывао заедно — съ немилостивомъ и несрећномъ; желіо самъ наћи трагове, остатке, части мо е Елвири, но дебелий лады и густа тама свуда су ме сретали!

Понекадъ самъ се приближавао къ усамљеной каменной огради оногъ монастыра, у кон се неумолима Елвира затворила была: страовите куде узвишаваю се ту до облака, гвоздене браве црне се на вратима, ту вѣчна тишина царствоваше, и као некій подмулый гласъ рече ми: „више нема за тебе Елвири!“

Найпосле я се удалимъ одъ Сьерре-Морене, — оставимъ Андалузію, Шпанию и Европу, прегледамъ жалостне остатке древне Палмире негда славне и великолѣпне, — и ту ослонивши се на развалине, сматрао самъ я на дубоку и краспорѣчиву тишину, коя царствует у ономъ запуштеноу, и кою само едни громови прекидаю. Ту, у наручію меланхолическаго срца е мое омекало — ту е суза моя оросила суву трулежъ — ту самъ я помишляюћи о животу и смрти народа, живо почувствовао ништоху свега подъ небомъ и рекао самомъ себи: „Шта е животъ човеческій? Шта е наше быће? За едно тренуће ока све изчезне! Осмешка среће и сузе несреће покриће се едномъ прегршкомъ землѣ!“ — Ове мысли, на некій чудноватъ начинъ успокою мое душо.

Я се вратимъ у Европу и будемъ неко време игра злобе оны людий, кою самъ некада любіо; захтемъ и опетъ видити Сьерру-Морену, и дознамъ, да се Елвира већъ преселила на истину; проліемъ сузу на нѣномъ гробу и потомъ ий утремъ за довека.

Ладный свете! я самъ тебе оставіо! — вы луда створеня, што се людма именуєте! я самъ и васъ оставіо! Свирѣпствуйте у вашемъ беснуду, мучите и убійайте еданъ другога! Срце е мое за васъ мртво, и судба ваша мене ни найманѣ необезпокоява.

Сада живимъ у предѣлу тужногъ сѣвера, гди су очи мое првый путь светлостъ сунца угледале; гди же величественая природа изъ пѣдара нечувственности примила у своя наручія — живимъ у самоћи и слушаемъ и сматрамъ на буру. —

Тиха ноћи — вѣчный миру — света тишино! къ вама, къ вама простиремъ я моя наручія! —

Мил. Ђ. Милановићъ.

Фортепиано продаа.

Фортепиано са особито лепимъ и яснымъ звукомъ, кои се збогъ свое изредности, дугогъ траянја и сталности у гласу нарочито отликую, непрестано су на продаи, и изсвирани фортепиано примаюсе у промену кодъ

Алонза Ями, органисте у Земуну.

Объявленіе на книгу:

„Девочница како треба да се изобрази. Преводъ съ нѣмецкогъ. Книга ова користна за све матере, вѣри, домаћине и пр. износиће до 18 табакъ, и коштуваће 30 кр. да ю свакой лакше набави. Позиваю се браћа Србљи, да ову „Дѣвоичицу“ удостою свое любви Пренумерация трае до послѣднѣгъ Маја. Имена Г. Г. Пренумеранта нека се пошлю или на издателя Подунавке, или мени у Дубровникъ (Ragusa.) У Добровнику, 10. Амр. 1856. Георгій Николаевичъ, Протопресвитеръ.“